

Genre: Poesi
Titel: Mellan text och midnatt
Författare: Heidi von Wright
Omslag: Fredrik Bäck
Förlag: Schildts & Söderströms
Sidantal: 132

”Mellan text och midnatt” är Heidi von Wrights nionde diktsamling. Hon debuterade 2003 och firar alltså 20-årsjubileum som författare i år. Uppmärksammas blev hon redan med sin första bok och prisbelönad för senare verk. Nomineringen till Nordiska rådets litteraturpris kom 2021 för ”Autofiktiv dikt av Heidi von Wright”.

Men det är till ”Mellanblad” från 2018 mina tankar går nu. Dels förstås för orden ”mellan” i titlarna, dels för att färgskalan på pärnarna ser ut att vara från samma palett – trots att de är gjorda av olika grafiska formgivare. Böckerna ser ut att höra ihop, de är som ett syskonpar. Teman känns igen, bland dem oron för klimatet:

”Jag saknar förr i världen. När allt inte var möjligt. / Det var bra för naturen och eventuellt också för / mänskligheten.”

Ordet ”inte” stirrar emot oss och förändrar allt. Heidi von Wright skjuter in ord vi inte förväntar oss, hon ersätter -en- med -ett- och jobbar med motsatser som till exempel ljus och mörker. Hon låter lösa tanketrådar följas av glasklara aforismer och återkommer till en dikt för att byta ut ett ord eller för att ge den en fortsättning. I och med det skapas nya sammanhang och texten får ytterligare en dimension.

Diktsamlingens tema är sönderfall, övergivenhet och sorg. Någon och något har gått förlorat och när von Wright 2018 diktar så här:

”väntade på att / någon skulle komma / och någon kom”

skriver hon nu:

”Jag väntar på någon. Jag väntar på att någon kanske / kommer. Undsättningen. Nej. Jag väntar inte alls. / Det finns inte någon som kanske kommer.”

Verkligheten är laddad med ångest och oro. Än befinner vi oss i ett verkligt rum, än utanför som i en stad, i skogen eller på en övergiven gård. Vi är i diktjagets innersta rum och den genomgående känslan är ensamhet, utsatthet och mörker, stundtals upplyst av ficklampor och ”små lampor”.

Tillvaron är som ett ”dammigt” och ”dimmigt hav”, men som motsats till det diffusa finns det kontrollerade. I slutet av boken räknas diktjagets rörelser ut med matematisk precision. Hon är ”ett slags maskin” med koordinaterna x, y och z.

Tiden mäts, tickar ner och springer obevekligen ifrån oss alla:

”Meningar är veckor. Orden dagar. // Ljudminuter. Stavelsessekunder. // Ett överklighetsfilter på verkligheten.”

Ett -du- adresseras i några dikter och ett -ni- har gjort diktjaget illa och kan räkna med vedergällning:

”Jag kommer ihåg var och när ni förolämpat mig, jag / arbetar nu på att iscensätta hämndsituationer som / verkar naturliga. Ni kommer aldrig att ana något.”

Likt en musiker med absolut gehör kan en författare ha en alldeles speciell känsla för ord och von Wright tycks utrustad med känslspröt och radar. Vid den andra och tredje genomläsningen upptäcker jag mer, dikterna har flera lager och öppnar sig för ytterligare tolkningar.

Ord kan vara farliga men också ”singlande höstlov, snöflingor, vitsippor /.../ och mitt i allt poppar lekfullheten upp:

”Byggnadsarbetarna rör sig i grupp över området. / De bär alla gula västar. Deras chef lyfter upp dem / i byggställningen. Oklart vem som är människa och / vem som inte är det. De delar på fortskaffnings- / medlen. En går fram och rycker verktygen ur hän- / derna på en annan. En annan söker sig bort. Någon / gråter. De har alla lärt sig gå. En del kan inte / springa. De är inte byggnadsarbetare. De är barn / i en lekpark.”

Vid den första genomläsningen noterar jag bara överraskningsmomentet och humorn. Vid den andra allvaret. Förvisso är det barnen som är verklighetens byggarbetare. Det är de som formar framtiden. ”Chefen”, det

vill säga vårdaren, föräldern, finns där för att lyfta barnet när det behövs.
Somliga kommer att gå lugnt genom livet, andra kommer att hasta igenom
det.

Yvonne Granqvist